

16.2.2026

Julkinen

Maa- ja metsätalousministeriölle

Viite MMM:n lausuntopyyntö YM:lle VN/36703/2025

Ympäristöministeriön lausunto maa- ja metsätalousministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi metsälain ja luonnonsuojelulain 70 ja 82 § muuttamisesta

Ympäristöministeriö kiittää maa- ja metsätalousministeriötä lausuntopyynnöstä ja yhteistyöstä hallituksen esityksen laatimisessa.

Ympäristöministeriö lausuu metsälain muuttamista koskevilta osin seuraavaa:

Luonnostellun metsälain 10 c §:n 1 momentin mukaan ennen puunkorjuuta metsän hakkaajan on arvioitava käsittelyalueen linnustoa metsätyypin, metsän iän ja muiden saatavissa olevien tietojen perusteella. Metsän hakkaajan on arvioinnin perusteella toteutettava asianmukaiset ennalta ehkäisevät toimenpiteet, joilla pyritään estämään lintulajin yksilöiden kuolema ja pesien vahingoittuminen sekä sellainen häirintä, joka aiheuttaisi haittaa uhanalaisen ja harvalukuisen lintulajin lisääntymiselle tai muutoin merkittävää haittaa lintulajin kannan tyydyttävän tason ylläpitämiseksi tai saattamiselle kyseiselle tasolle. Samoin metsän hoitamiseen ja käyttämiseen liittyvien muiden toimenpiteiden yhteydessä toimenpiteen toteuttajan on arvioitava käsittelyalueen linnustoa ja toteutettava asianmukaiset ennalta ehkäisevät toimenpiteet linnuston huomioon ottamiseksi.

Ympäristöministeriö toteaa ensinnä, että metsän hakkaajaan ehdotetaan kohdistuvan tarpeettoman laaja selvittämisvelvollisuus sikäli, kun hän suunnittelee puunkorjuun tapahtuvaksi lintujen pesimäajan ulkopuolella. Säännös tulisi rajoittaa koskemaan ainoastaan niitä tilanteita, joissa puunkorjuu tapahtuisi lintujen pesimäaikana välisenä aikana. Tämä ohjaisi metsän hakkaajia ajoittamaan puunkorjuun ajanjaksoon, jossa lintujen kuolema ja pesien tuhoutuminen olisi todennäköisesti poissuljettua. Hallituksen esityksen luonnoksessakin todetaan, että Luonnontieteellisen keskusmuseon arvion mukaan pesintäaikaisten uudistus- ja kasvatushakkuiden seurauksena tuhoutuu vuosittain yhteensä 121000–128000 linnun pesää. Esitysluonnoksessa tätä määrää pidetään tarpeettoman vähäisenä ja merkityksettömänä vertaamalla sitä prosentuaalisesti koko Suomen pesivään lintukantaan ja ohitetaan se tosiasia, että vähälukuisilla lintulajeilla hakkuiden aiheuttaman kuolleisuuden vaikutus lajin lisääntymiseen ja siten kannan ylläpitämiseen tai kasvuun saattaa olla erittäin suuri.

Ympäristöministeriö toteaa toiseksi, että säännös asettaa yksittäisen metsänomistajan haasteelliseen tilanteeseen. Hänen tulisi arvioida käsittelyalueen linnustoa metsätyypin, metsän iän ja muiden saatavissa olevien tietojen perusteella ja suunnitella tarvittavat ennalta ehkäisevät toimenpiteet. Tämä muodostaa erittäin vaativan tehtävän henkilölle, joka ei ole alan ammattilainen. Todennäköisesti metsänomistaja joutuu hankkimaan asiantuntija-apua arviointiin ja suunnitelman laatimiseen, mikä vähentää hänen metsätaloudesta saamiaan taloudellisia tuloja. Ympäristöministeriö toteaa, että esimerkiksi Virossa on useita vuosia tuettu metsänomistajia selkeillä linjauksilla siitä, missä metsätyypeissä ja minkä ikäisissä metsissä lintujen pesinnän huomioimiseksi hakkuita ei tule suorittaa tiettyinä ajanjaksoina ja missä metsätyypeissä riski yksilöiden kuolemaan ja pesien tuhoamiseen on vähäinen. Suomessa on käytettävissä erittäin vahvaa luonnontieteellistä asiantuntemusta, jonka pohjalta voidaan antaa lainsäädännön tasolla selkeärajaiset säännökset metsähakkuiden rajoittamisesta eri-ikäisissä ja erityyppisissä metsissä pesimäaikoina.

Mikäli maa- ja metsätalousministeriön tarkoituksena on antaa tarkempia säännöksiä jäljempänä tarkasteltavan 10 c §:n 5 momentin nojalla annettavalla asetuksella, ympäristöministeriö muistuttaa perustuslain 80 §:n 1 momentin velvoitteesta säätää yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista lailla. On syytä muistuttaa, että mikäli metsän hakkaaja ei noudata säännöksessä säädettäväksi ehdotettuja velvollisuuksia, hän voi syyllistyä luonnonsuojelurikkomukseen tai -rikokseen ja menettää sen taloudellisen hyödyn, joka on saatu lainvastaisella menettelyllä.

Luonnostellun metsälain 10 c §:n 2 momentissa kiellettäisiin puunkorjuu rehevissä lehtipuuvaltaisissa metsissä, korvissa ja rantametsissä pohjoisessa Suomessa 1.5.–31.7. välisenä aikana ja muualla Suomessa 15.4.–31.7. välisenä aikana. Ympäristöministeriö toteaa, että ehdotettu säännös antaa ymmärtää, että hakkuiden toteutus olisi sallittua karummilla kasvupaikoilla. Perusteena esitykselle on, että rehevimmissä metsätyypeissä pesivien lintujen määrät ovat suurempia kuin karummilla kasvupaikoilla. EU-tuomioistuimen tuomiossa 1.8.2025, Voore Mets ja Lemeks Põlva, asia C-784/23 (jäljempänä *Voore Mets - ratkaisu*) ei kuitenkaan sallita lintujen tahallista tappamista missään metsätyypeissä, vaan todetaan, että kielto lintujen tappamisesta ja pesien hävittämisestä koskee kaikkia luonnonvaraisia lintulajeja, riippumatta siitä, ovatko lajit uhanalaisia tai yleisiä tahi missä metsätyypeissä ne pesivät. Mikäli metsien pesimäaikaiset hakkuut sallittaisiin karummilla kasvupaikoilla, tarkoittaisi se karuilla kasvupaikoilla pesivien lintulajien pesien tuhoamisen sallimista ja yksilöiden tappamisen yleistä hyväksyntää lintudirektiivin velvoitteiden vastaisesti. Vaikka monet karujen kasvupaikkojen lintulajeista ovat verraten tavanomaisia ja karuilla kasvupaikoilla pesimätiheys on alhaisempi, tällainen rajausta ei olisi linjassa lintudirektiivin 5 artiklan ja EU-tuomioistuimen edellä mainitun ennakkoratkaisun kanssa.

Hallituksen esityksen luonnoksessa maa- ja metsätalousministeriö on perustellut esitystään arvioimalla Suomen tilannetta Viron tuomioistuimelle esittämään esimerkkiin, jossa esimerkinomaisesti mainitaan 10 lintuparia hehtaarilla. Suomessa lintujen keskimääräiset parimäärät hehtaarilla ovat tätä alhaisempia. Tuomioistuimen ennakkoratkaisu ei kuitenkaan yksilöi mitään tiettyä rajaa, jota harvemmalla esiintymistiheydellä lintujen tappaminen ja pesien tuhoaminen olisi sallittua. Kyseinen pesimätiheys on tullut EU-tuomioistuimen ratkaisuun kysymyksen esittäneen Viron tuomioistuimen kysymysmuotoilusta, joka puolestaan on perustunut sillä käsiteltävässä asiassa esitettyihin väitteisiin. Virossa itse asiassa ei sallita 15.4.–15.7. välisenä aikana metsähakkuita sellaisissa metsätyypeissä, joissa tyypillisesti esiintyy vähintään 6 pesivää lintuparia hehtaarilla ja edellytetään noudatettavan varovaisuutta metsissä, joissa todennäköisesti pesii 2–6 lintuparia hehtaarilla. Lähtökohtaisesti siten lähes kaikissa yli 100-vuotiaissa metsissä hakkuut ovat kiellettyjä ja rehevimmissä metsätyypeissä jo 80- tai jopa 60-vuotiaissa metsissä. Hallituksen esityksessä esitetty kuvaus Viron lainsäädännöstä onkin syytä tarkentaa vastaamaan nykytilannetta, jotta eduskunnalle annetaan Viron lainsäädännöstä oikea käsitys.

Ympäristöministeriö huomauttaa myös, että metsänhakkuutoimenpiteet pesän läheisyydessä johtavat häiriölle herkillä petolinnuilla pesän hylkäämiseen ja siten poikasten kuolemaan. Petolintujen pesintäpaikat ovat laajasti tiedossa ja paikkatietona metsäviranomaisten käytössä. LSL 73 §:n mukaisesti maakotkan, merikotkan, kiljukotkan, pikkukiljukotkan tai sääksen pesäpuu, jossa oleva pesä on toistuvasti käytössä ja selvästi nähtävissä, on rauhoitettu, ja pesäpuiden sijaintitietoja ylläpidetään 13 luvussa tarkoitettussa luonnonsuojelun tietojärjestelmässä. Ympäristöministeriö toteaa, että kun kyse on tiedossa olevasta pesäpaikasta, mahdollinen luonnonsuojelulain 70 §:n vastaisen toiminnan tahallisuus on ilmeistä. Näin ollen ympäristöministeriö katsoo, että petolintujen osalta lintujen pesimäaikaisen suojelun lisäksi metsänhakkuissa tulisi huomioida Metsätehon suositukset, joiden mukaan metsätaloustoimia ei tehdä:

- 1.3.–30.6. välisenä aikana 300 metrin etäisyydellä huuhkajan tunnetusta pesäpaikasta
- 15.2.–31.7. välisenä aikana 1000 metrin etäisyydellä maakotkan tai merikotkan tunnetusta pesäpaikasta
- 15.4.–31.7. välisenä aikana (Lapissa ja Kainuussa 31.8. asti) 500 metrin etäisyydellä kalasääsken tunnetusta pesäpaikasta
- 15.3.–31.7. välisenä aikana 300 metrin etäisyydellä hiirihaukan tai kanahaukan tunnetusta pesäpaikasta
- 1.5.–31.8. välisenä aikana 300 metrin etäisyydellä mehiläishaukan tunnetusta pesäpaikasta

- 15.3.–31.7. välisenä aikana 25 metrin etäisyydellä varpuspöllön ja helmipöllön tunnetusta pesäpaikasta.

Luonnostellun metsälain 10 c §:n 3 momentissa edellytettäisiin havaittaessa käsittelyalueella joko suunnitteluvaiheessa taikka metsän hoitamiseen ja käyttämiseen liittyvien toimenpiteiden yhteydessä linnunpesä, jossa pesintä on käynnissä toimenpiteiden toteuttamista niin, että pesää ei vahingoiteta. Ympäristöministeriö toteaa, että säännöstä on selkeytettävä siten, että myöskään munia tai lintuyskilöitä ei saa vahingoittaa tai lintuyskilöitä tappaa. Kun metsätaloustoiminnassa havaitaan pesä, jossa pesintä on käynnissä, on selvää, että luonnonsuojelulain 70 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjen kieltojen vastaisessa toiminnassa on kyse tahallisesta toiminnasta, joka on rangaistavaa.

Ympäristöministeriö toteaa lisäksi, että puunkorjuun yhteydessä tulee mainitussa säännöksessä velvoittaa säästämään edellisen puusukupolven isot haavat, kolopuut sekä pystylahopuut koko lintujen pesintäajan, ei vain keskeisintä pesintäaikaa, koska kyseiset puut ovat tyypillisiä lintujen pesintäpuita. Niiden kaataminen on tietoisista riskinottoa sellaiseksi pesän tuhoamiseksi, joka olisi katsottavissa tahalliseksi toiminnaksi.

Ympäristöministeriö huomauttaa, että metsälain 10 c §:n 5 momenttiin ehdotettava asetuksenantovaltuus antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tarkempia säännöksiä linnuston arvioinnista ja ennalta ehkäisevistä toimenpiteistä metsän hoitamisessa ja käyttämisessä on ongelmallinen, sillä edellä todetusti perustuslain 80 §:n 1 momentin nojalla yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla. Ministeriön asetuksessa ei ole mahdollista säätää sellaisista velvollisuuksista, joiden rikkominen voisi johtaa rangaistusseuraamukseen. Tämän vuoksi 10 c §:n 1 momentissa on säädettävä tällaisista velvollisuuksista yksiselitteisesti. Edellä todetusti mainittu säännös on liian ylimalkainen täyttämään lainsäädännöltä edellytettävän sääntelyn täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimuksia. Koska asetuksenantovaltuuteen sisältyvillä seikoilla on erityistä merkitystä myös tahallisuuden ja sen metsälaissa säädettäväksi ehdotetun poissuljennan, ja sitä kautta rangaistavuuden osalta, näiden velvoitteiden tarkempi yksilöinti ei voi perustua asetustasoiseen säädökseen.

Luonnostellun metsälain 10 c §:n 4 momentin mukaan metsän hoitamisen ja käyttämisen yhteydessä tapahtuvaa lintulajin yksilön tappamista tai häiritsemistä taikka lintujen pesien tai munien vahingoittamista ei pidettäisi luonnonsuojelulain 70 §:ssä tarkoitettuna tahallisena tekona, jos metsän hoitamisen ja käyttämisen yhteydessä on noudatettu tämän pykälän 1–3 momentissa säädettyjä velvoitteita. Ympäristöministeriö toteaa, että tällaista viittausta lakiin ei ole mahdollista tehdä, koska sillä kavennettaisiin tosiasiallisesti luonnonsuojelulain mainitussa pykälässä lintudirektiivin velvoitteet implementoivia säännöksiä. Lisäksi viittaus olisi sisällöllisesti harhaanjohtava, koska luonnostelluilla säännöksillä ei voitaisi varmistua siitä, että metsän hoidossa ei EU-tuomioistuimen Voore Mets -

ratkaisussa edellytetyllä tavalla tahallisesti tapettaisi lintuja tai tuhottaisi pesiä. Tällainen viittaussäännös on lainsäädännön valmistelun periaatteiden vastaista, sillä kunkin lain sisällön ja soveltuvuuden on käytävä yksiselitteisesti ilmi siitä itsestään, eikä rajoituksia lain säännöksiin voida tehdä toiseen lakiin. Mahdolliset soveltamisalarajoitukset on siten tehtävä tässä tapauksessa luonnonsuojelulakiin. Tällaiseen ei kuitenkaan ole EU-lainsäädännössä annettu valtuutta, joten edes luonnonsuojelulaissa ei ole mahdollista säätää, että metsälain soveltamisessa lintudirektiivin velvoitteita ei tarvitsisi täysimääräisesti noudattaa.

Ympäristöministeriöllä ei ole huomautettavaa metsälain 14 §:ään ehdotettavasta muutoksesta, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin säätää lintujen pesintäaikaan liittyvästä hakkuun ajoittumisen ilmoittamisesta metsänkäyttöilmoituksessa. Ympäristöministeriö kuitenkin toteaa, että siihen asti, kunnes sähköinen tietolomake saadaan käyttöön, tämä tieto tulisi metsänhakkaajan toimittaa vapaamuotoisesti, jotta viranomaiset voivat valvoa säännösten noudattamista.

Tarja Haaranen

Ylijohtaja

Olli Ojala

Ympäristöneuvos

VN/36703/2025-YM-33

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: